

Нацрт закона о изменама и допунама Закона о правосудном систему

Целовит превод на српски језик

Аутор и подносилац

Адвокат Мариан Георгиев Иванов

Адвокатска комора Софије

Ауторски предлог за унапређење законодавства, поднет на основу члана 45. Устава Републике Бугарске и члана 18. ставова 1. и 2. Закона о нормативним актима. Ово није предлог закона који је формално поднео носилац права законодавне иницијативе. Предлог не представља усвојени закон нити важеће право.

Напомена о преводу

Овај превод је дат ради информисања и није оверен. Изворни бугарски текст има предност. Овај преведени PDF не садржи електронски потпис изворног документа.

Пропратни допис, предложене одредбе, образложење и извори преведени су у целости. Ознаке чланова задржавају изворне ћириличне словне наставке. Ознаке изворних страница односе се на бугарски PDF; превод има сопствену нумерацију. Појмови описују бугарске институције и поступке, без прилагођавања праву другог правног поретка.

Бугарски оригинал: ZID_ZSV_25.09.2026.pdf

SHA-256 изворне датотеке: 890D5FAC4257AD777FCC8E5146983E45B53B6DF074099160D46554A9E2D33DE4

СТРАНИЦА 01 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

МИНИСТРУ ПРАВДЕ
САВЕТУ МИНИСТАРА РЕПУБЛИКЕ БУГАРСКЕ
НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ РЕПУБЛИКЕ БУГАРСКЕ
преко председника Народне скупштине
са молбом за упућивање Одбору за правна питања

ПРЕДЛОГ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЗАКОНОДАВСТВА

на основу члана 45. Устава и члана 18. ставова 1. и 2. Закона о нормативним актима

Саставио и поднео: адвокат Мариан Георгиев Иванов

Адвокатска комора Софије, индивидуални регистарски број адвоката 1800713910

Имејл за контакт: ivanov.bg.sf@gmail.com

Адреса за преписку: булевар Александра С. Пушкина 84А, насеље Бојана, Софија 1616.

На основу члана 45. Устава Републике Бугарске и члана 18. ставова 1. и 2. Закона о нормативним актима, у своје име подносим овај нацрт Закона о изменама и допунама Закона о правосудном систему, са образложењем, као предлог за унапређење законодавства. Он је део пакета предлога за измене и допуне Кривичног законика (КЗ), Законика о кривичном поступку (ЗКП) и Закона о правосудном систему (ЗПС).

Молим министра правде да организује стручну оцену и, уколико предлог буде подржан, предузме неопходне кораке за припрему предлога закона који би разматрао Савет министара.

Молим Савет министара да оцени предлог у оквиру овлашћења из члана 87. став 1. Устава и, уколико оцена буде повољна, наложи неопходне припреме за остваривање законодавне иницијативе.

Молим председника Народне скупштине да предлог упути Одбору за правна питања и стави га на располагање народним посланицима ради упознавања, расправе у складу са утврђеним поступком и разматрања могућности остваривања законодавне иницијативе.

Молим за обавештење о улазном регистарском броју, упућивању надлежном органу и исходу разматрања преко Система безбедне електронске доставе (ССЕВ), уз додатно обавештење на наведену имејл адресу.

Нацрт

ЗАКОН О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПРАВОСУДНОМ СИСТЕМУ

(Објављен у „Државном гласнику” Бугарске, бр. 64 из 2007; измењен и допуњен, бр. 69 и 109 из 2008, бр. 25, 33, 42, 102 и 103 из 2009, бр. 59 из 2010, бр. 1, 23, 32, 45, 81, 82 и 93 из 2011, бр. 20, 50 и 81 из 2012, бр. 15, 17, 30, 52, 66, 70 и 71 из 2013, бр. 19, 21, 53, 98 и 107 из 2014, бр. 14 из 2015, бр. 28, 39, 50, 62 и 76 из 2016, бр. 13, 14, 63, 65, 85, 90 и 103 из 2017, бр. 7, 15, 49 и 77 из 2018, бр. 17, 19, 29, 64 и 83 из 2019, бр. 11, 86, 103, 109 и 110 из 2020, бр. 16, 41, 43 и 80 из 2021, бр. 15, 24, 32, 56 и 62 из 2022, бр. 11, 48, 66, 69, 84, 86 и 108 из 2023, бр. 18 и 67 из 2024, бр. 6, 63, 65 и 87 из 2025, бр. 16, 17, 51, 55, 60 и 69 из 2026.)

§ 1. Додаје се члан 3а:

„Члан 3а. (1) Није дозвољено вршити притисак на судију, тужиоца или истражног магистрата коришћењем или претњом коришћења овлашћења у вези са именовањем, оценом рада, напредовањем, премештајем, привременим упућивањем, дисциплинским кажњавањем, одређивањем додатне накнаде или организацијом рада ради утицања на њихову одлуку у одређеном предмету или спису ван средстава предвиђених законом.

(2) Добронамерно изношење стручног мишљења, укључујући јавну критику о питањима организације, независности и функционисања правосуђа, учешће у струковним организацијама и њиховим законитим активностима, пријављивање повреде и остваривање права на приговор, изузеће или правни лек у утврђеном поступку не могу сами по себи бити основ за неповољно поступање при вршењу овлашћења из става 1. Ова права остварују се уз поштовање законских дужности непристрасности и чувања заштићених информација.

(3) Када судија, тужилац или истражни магистрат у поступку који утиче на њихов службени статус укаже на конкретне показатеље повреде става 1. или 2, надлежни орган изричито се изјашњава о тим показатељима и наводи објективне чињеничне основе одлуке. Оцена обухвата све релевантне околности, укључујући редослед радњи, њихову временску везу са заштићеним понашањем, изјаве укључених службених лица и постојање објективног објашњења различитог поступања у упоредивим случајевима. У поступку не учествује лице за које постоје законски разлози за изузеће.

(4) Одредбе овог члана не ограничавају законито преиспитивање од стране више инстанце, надзор законитости или методолошко усмеравање, нити одговорност за скривљено неизвршавање службених дужности. Заштита од аката који утичу на службени статус остварује се у поступку предвиђеном за одговарајући акт.

(5) Пријава недозвољеног утицаја може се поднети непосредно надлежном већу Високог савета правосуђа (ВСП), Инспекторату при Високом савету правосуђа или министру правде, у складу са њиховим овлашћењима. Није потребно претходно обавештавање лица чије су радње предмет пријаве. Ако постоје показатељи дисциплинске повреде, примењује се члан 312а. Заштита из става 2. не укида се само зато што је пријава или приговор одбијен.

(6) Судија, тужилац или истражни магистрат коме је упућена конкретна понуда, захтев или претња ради недозвољеног утицања на службену радњу, без неоправданог одлагања документује датум, начин контакта, учеснике и

СТРАНИЦА 03 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

њему познату садржину и подноси пријаву из става 5, уз коју може приложити законито прибављене материјале. Када непосредно подношење ствара конкретну опасност за живот, здравље или безбедност лица, пријава се подноси чим буде обезбеђено одговарајуће безбедно средство.

(7) Пријава и подаци који идентификују подносиоца примају се и чувају у безбедном поступку, са приступом додељеним именованим лицима и евиденцијом сваког откривања. Пријава се не може доделити на испитивање лицу чије радње описује или лицу за које је утврђен сукоб интереса. Идентитет подносиоца открива се само када је неопходан за остваривање законског овлашћења или права на одбрану, у неопходном обиму и уз примену одговарајућих мера заштите. Ако постоје показатељи кривичног дела, материјали се одмах упућују органу надлежном по закону, укључујући посебан поступак истраге која се односи на главног тужиоца или заменика главног тужиоца.

(8) Ставови 6. и 7. не ограничавају процесна права странака, законито обављање адвокатуре, подношење жалби и пријава или дозвољене стручне комуникације. Они не установљавају обавезу тајног снимања или право коришћења посебних надзорних средстава и примењују се уз поштовање законских гаранција за заштиту подносилаца пријава.”

§ 2. Додаје се члан 9а:

„Члан 9а. (1) Правила о специјализацији и одређивању круга лица која учествују у насумичној додели из члана 9. усвајају се на основу унапред објављених објективних критеријума који се односе на материју предмета и списка, професионално искуство и оптерећеност. Правила и разлози њихових измена објављују се пре примене. Тај круг се не може мењати ради доделе одређеног предмета или списка унапред изабраном лицу.

(2) Укључивање у круг за доделу и искључивање из њега врши се образложеним актом који наводи примењене критеријуме и доставља се магистрату на кога се односи. Акт се евидентира у информационом систему пре наредне доделе. Чувају се претходни састав круга, датум и разлози промене. Не може се образовати круг искључиво за одређени предмет или спис, осим ако закон изричито предвиђа посебан поступак.

(3) У предметима и списима о кривичним делима судија, тужилаца или истражних магистрата, службени статус лица које се проверава сам по себи није основ за искључење тужилаца из одговарајућег круга према материји у надлежном тужилаштву из насумичне доделе. Круг се одређује према природи кривичног дела, под условима из ставова 1. и 2. Није дозвољен појединачни избор поступајућег надзорног тужиоца од стране административног руководиоца, осим у случајевима изричито предвиђеним законом.

(4) Овај члан не мења надлежност органа и судова утврђену законом. Посебна правила о одређивању, додели и замени тужилаца примењују се на поступке из главе тридесет прве „а” Законика о кривичном поступку и предмете Европског јавног тужилаштва.”

СТРАНИЦА 04 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

§ 3. Члан 33. допуњује се на следећи начин:

1. У ставу 2. додаје се друга реченица: „У истом року дневни ред и материјали објављују се на интернет страници Високог савета правосуђа, уз уклањање законом заштићених информација из јавних примерака.”
2. У ставу 6. додају се друга, трећа и четврта реченица: „Предлози за именовање, напредовање, премештај, привремено упућивање, разрешење и избор административног руководиоца не могу се додати на дан седнице. Изузетак је дозвољен само за привремену организациону меру ради спречавања непосредног прекида рада правосудног органа, када је потреба настала након објављивања дневног реда и заинтересованом лицу је омогућено да изнесе мишљење. Одлука о допуни дневног реда наводи конкретне околности и разлоге због којих питање не може бити размотрено на наредној редовној седници.”

§ 4. Члан 34. мења се и допуњује на следећи начин:

1. Став 3. мења се и гласи:

„(3) Одлуке пленума и већа састављају се као јединствен писани акт који садржи утврђене чињенице, доказе, правне основе и разлоге усвојеног решења. Разматрају се битни приговори заинтересованих лица. При избору између кандидата наводи се упоредна оцена по применљивим законским критеријумима. Када су чланови који подржавају одлуку изнели различите разлоге, ти разлози бележе се одвојено, без приписивања заједничких разлога које нису изнели. Позивање на предлог, извештај или изјашњење дозвољено је само ако је одговарајући део изричито означен и приложен одлуци. Захтеви овог става примењују се и на одлуке из члана 320. став 7. Одсуство образложења је самосталан основ за поништавање одлуке.”

2. Додају се ставови 5-7:

„(5) У случајевима из друге реченице члана 33. став 5, писани акт садржи резултат гласања и разлоге одбијања које су забележили чланови који су гласали против предлога. Пре окончања расправе сваки члан који намерава да гласа против укратко наводи одговарајуће чињеничне и правне основе или изричито подржава већ наведене основе. Недобијање потребне већине не замењује образложење.

(6) За сваки предлог стављен на гласање записник наводи присутне чланове, изјављена изузећа, неучествовање и глас сваког члана, као и утврђен кворум и већину. Исправка записника врши се посебним уносом који чува изворну садржину, основе исправке, њеног аутора и време.

(7) Писани акт, са разлозима и подацима из става 6, објављује се на интернет страници Високог савета правосуђа и доставља заинтересованим лицима у року од 7 дана од седнице. Законом заштићене информације не уносе се у јавни примерак. Достављање заинтересованом лицу врши се у складу са законским режимом приступа; када је приступ ограничен, обезбеђују се дозвољени део акта и суштина основа у обиму који омогућава делотворну одбрану. Потпун акт

СТРАНИЦА 05 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

чува се и ставља на располагање надлежном суду. Рок за оспоравање почиње уредним достављањем акта и његовог образложења под условима из овог става.”

§ 5. Члан 35. мења се и допуњује на следећи начин:

1. У ставу 1. речи „при гласању о одлуци” замењују се речима „при припреми, расправи и гласању о одлуци”.

2. Додају се ставови 5-7:

„(5) Пре разматрања одговарајућег питања члан открива њему познате конкретне околности из става 1. Заинтересовано лице може поднети образложен захтев за изузеће који се одмах ставља на располагање том члану и прилаже спису.

(6) Члан одлучује о захтеву пре учешћа у припреми, расправи или гласању, наводећи у писаном облику разлоге изузећа или одбијања да се повуче. Захтев, пријављене околности и одлука бележе се у записнику и објављују уз поштовање захтева заштите података о личности и законом заштићене тајне. Пленум и већа не могу одлуком у овом поступку искључити члана из учешћа.

(7) Приговори о повреди овог члана разматрају се при оспоравању коначног акта из члана 36. Само подношење захтева за изузеће не зауставља поступак и није основ за искључивање члана.”

§ 6. У члану 54. додаје се став 6:

„(6) У контролама из става 1. тач. 1. и 2, Инспекторат проверава и поштовање правила о додели и поновној додели, евидентирању аката из чл. 143а-143в, поступању по пријавама и роковима за одлучивање. Контрола обухвата организацију и документарну следљивост и не укључује укидање или измену процесних аката нити упутства о решавању одређеног предмета или списка. Овај став не установљава изузетак од ограничења из става 5. Контроле се не могу користити за заобилажење тих ограничења.”

§ 7. У члану 58. додају се ставови 5-8:

„(5) Свака препорука из става 2. наводи утврђени организациони недостатак, потребан резултат, орган надлежан за спровођење и рок. Препорука не може садржати упутство о исходу одређеног предмета или списка.

(6) Обавештење из става 4. наводи предузете радње, доказе о спровођењу, неспроведене делове и конкретне разлоге неспровођења. У року од месец дана по истеку одређеног рока, Инспекторат проверава спровођење и саставља образложен закључак о свакој препоруци. Када спровођење објективно захтева додатне радње, одређује се додатни рок са конкретним привременим мерама; продужење не зауставља рокове за позивање на одговорност.

(7) Акт о контроли, приговори и одлуке о њима, обавештење и закључак о спровођењу повезују се у заједнички електронски спис. Када постоје показатељи неспровођења или друге повреде, материјали се без одлагања упућују органу надлежном за поступање; тај орган обавештава Инспекторат о броју отвореног списка и донетом коначном акту, у обиму дозвољеном законом. Када не предузме радње, надлежни орган наводи разлоге.

СТРАНИЦА 06 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

(8) Инспекторат сваког тромесечја објављује збирне податке о препорукама чији су рокови истекли, спроведеним мерама и неспровођењу, без података о заштићеним лицима или законом заштићеној тајни. Примена ставова 5-7. не проширује надлежност Инспектората и не установљава изузетак од члана 54. став 5.”

§ 8. Додаје се члан 59а:

„Члан 59а. (1) Орган који је законито наложио контролу или дисциплинску проверу одмах обавештава држаоца докумената, електронских евиденција и других материјала конкретно означених као релевантни за проверу о потреби њиховог чувања. Обавештење наводи правни основ, предмет и обим чувања.

(2) Од пријема обавештења до коначног окончања провере и сваког непосредно повезаног дисциплинског или судског поступка, означени материјали не смеју се уништити због истека архивског рока чувања нити аутоматски избрисати. Чувају се подаци о пореклу, кретању, изменама и приступу. Држалац одмах потврђује чување и наводи евентуалне објективне препреке.

(3) Орган из става 1. најмање једном у шест месеци оцењује потребу и обим чувања и обавештава држаоца када разлози престану. Чувају се само неопходни материјали, доступни искључиво овлашћеним лицима. Радње чувања не стварају нов основ за прикупљање података или њихово коришћење у другу сврху.

(4) Када контролни орган надлежан по закону има право приступа, слање оригинала другом органу није самосталан основ за одбијање. Обезбеђују се оверене копије или безбедан приступ у складу са применљивим законским режимом. Свако ограничење конкретно се образлаже, са навођењем правног основа и могућности делимичног приступа. Овај став не укида заштиту адвокатске професионалне тајне, поверљивих информација или тајне истраге и не даје приступ органу који нема законску надлежност.

(5) Када се материјали односе на рад Европског јавног тужилаштва или истрагу против главног тужиоца или заменика главног тужиоца, чување и приступ врше органи надлежни по посебном поступку. Обавештење се не прослеђује лицу чије су радње предмет провере ако би то угрозило њен предмет или независност.”

§ 9. У члану 87. став 1, члану 94. став 1, члану 100. став 1, члану 107. став 1, члану 115. став 1. и члану 123. став 1, речи „члан 227. ст. 2-9” замењују се речима „члан 227. ст. 2-15”.

§ 10. У члану 138. став 1. тачка 6. додају се друга и трећа реченица: „Објављују се и разлози, измене и подаци о њиховом укидању, уз очување доступности претходних верзија. Упутства и смернице општег карактера не могу садржати налог за одлучивање о појединачно одређеном предмету или спису; такви налози подлежу основима и поступку из чл. 139, 143. и 143а.”

СТРАНИЦА 07 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

§ 11. У члану 138а додају се ставови 6. и 7:

„(6) Извештај из става 1. обухвата збирну анализу података из члана 140. став 6. и члана 143б став 6, системских узрока утврђених повреда, предузетих мера и спровођења мера наведених у претходном извештају.

(7) Извештаји и расправа о њима не могу се користити за давање упутстава о радњама или одлукама у одређеном предмету или спису. Подаци се објављују уз поштовање претпоставке невиности, права учесника, заштите података о личности и законом заштићене тајне.”

§ 12. У члану 139. став 2, речи „може, у писаном облику, укидати или мењати тужилачке акте” замењују се речима „може, образложеним писаним актом, под условима, у роковима и у поступку предвиђеном законом, укидати или мењати тужилачке акте”, а на крају се додаје: „Захтеви из чл. 143а и 143б примењују се сходно.”

§ 13. Члан 140. допуњује се на следећи начин:

1. У ставу 2. додаје се друга реченица: „Организациона овлашћења не могу се користити за давање упутстава у одређеном предмету или спису ван законских основа и поступка из чл. 143. и 143а.”

2. Додају се ставови 6-9:

„(6) Годишњи извештај из става 1. тачка 4. садржи збирне податке о:

1. трајању провера и претходних кривичних поступака, разлозима прекорачења рокова и предузетим мерама;

2. одбијању покретања претходног кривичног поступка, обустављеним и прекинутим кривичним поступцима и резултатима законом предвиђеног преиспитивања тих аката;

3. враћању предмета ради отклањања процесних повреда, правноснажним ослобађајућим пресудама и утврђеним разлозима тих исхода;

4. поновљеном неизвршавању обавезујућих судских упутстава утврђеном правноснажним судским актом и предузетим организационим мерама;

5. променама поступајућег надзорног тужиоца и њиховим законским основима, без података који омогућавају идентификацију учесника у конкретним поступцима у току.

(7) Подаци из става 6. објављују се уз поштовање заштите података о личности и законом заштићене тајне, по јединственој методологији која узима у обзир чињеничну и правну сложеност и оптерећеност. Методологију усваја Веће тужилаца Високог савета правосуђа након јавне расправе и објављује је на интернет страници Савета.

(8) Није дозвољено одредити обавезан број или проценат оптужби, осуђујућих пресуда, одбијања или обустављених или прекинутих поступака као појединачни или колективни професионални циљ или услов повољне оцене тужиоца или истражног магистрата. Статистички подаци могу се користити за планирање ресурса и утврђивање проблема, без унапред одређивања одлуке у конкретном предмету или спису.

(9) У унутрашњим контролама и ревизијама у тужилаштву сходно се примењују захтеви из члана 58. ст. 5-7. о одређивању одговорног органа и рока, документовању и провери спровођења, а радње врше органи надлежни по овом закону. Извештај који садржи налазе о могућој повреди одмах се евидентира и доставља надлежном

СТРАНИЦА 08 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

органу у року од 7 дана. О сваком битном налазу надлежни орган доноси образложен акт о предузетим радњама или основима за непредузимање у законом предвиђеном року или, када рок није предвиђен, у року од месец дана од пријема. Када се подаци односе на главног тужиоца или заменика главног тужиоца, примењује се посебан законски поступак. Овај став не даје Инспекторату при Високом савету правосуђа овлашћења за преиспитивање правилности процесних аката.”

§ 14. Члан 143. допуњује се на следећи начин:

1. У ставу 2. додају се друга и трећа реченица: „Налози и упутства дају се потписаним писаним актом, укључујући електронски облик, који се прилаже одговарајућем предмету или спису. Њихово преношење преко другог лица не ослобађа аутора захтева у погледу форме, образложења и евидентирања.”

2. У ставу 7. додају се друга, трећа, четврта и пета реченица: „Приговор разматра тужилац који није учествовао у доношењу оспореног акта или упутства, одређен у складу са чланом 9. Тај тужилац доноси образложен писани акт у року од седам дана или одмах када постоји непосредна опасност од знатне или тешко поправљиве штете. Подношење приговора не одлаже извршење, осим ако надлежни тужилац другачије наложи. Упутство чије би извршење представљало кривично дело не извршава се.”

§ 15. Додају се чл. 143а, 143б и 143в:

„Члан 143а. (1) Сваки акт којим се врши овлашћење из члана 143. ст. 3, 5. и 6. у односу на конкретан предмет или спис садржи:

1. име, положај и потпис доносиоца, датум доношења и број предмета или списка;
2. конкретан законски основ вршења овлашћења;
3. утврђене чињенице и материјале на којима се закључци заснивају;
4. утврђену повреду или пропуст, ако постоји, и правне разлоге вршења овлашћења;
5. прецизно одређен налог и, када се дају упутства за додатне радње, њихову природу и чињенице које треба утврдити или проверити;
6. рок за извршење у складу са законским роковима и објективно потребним временом.

(2) Административни налог, усмена расправа, службена белешка или друга организациона радња не може се користити за заобилажење законских основа, форме и поступка за вршење овлашћења из члана 143. Расправа о правним питањима не ослобађа тужиоца који доноси акт дужности да самостално формира унутрашње уверење на основу закона и доказа.

(3) Када је упутство дао главни тужилац и не постоји надлежан виши тужилац, прималац може поднети образложен писани захтев за његово поновно разматрање. Главни тужилац лично доноси образложен писани акт у року из члана 143. став 7. Захтев и одлука прилажу се предмету или спису и уносе у регистар из члана 143б. Тиме се не ограничава право подношења пријаве из члана 3а став 5. или законом предвиђено судско преиспитивање акта донетог на основу упутства.

СТРАНИЦА 09 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

(4) Одредбе овог члана не стварају нове основе за укидање или измену тужилачких аката ван основа предвиђених процесним законом, нити дозвољавају преиспитивање правноснажног судског акта ван законом утврђеног поступка.

(5) Овај члан не примењује се на активности европског тужиоца и европских делегираних тужилаца при вршењу функција по Уредби (ЕУ) 2017/1939.

(6) У предметима и списима о кривичним делима главног тужиоца или заменика главног тужиоца, примена чл. 143-143в не ствара овлашћења надзора, давања упутстава или приступа материјалима за главног тужиоца или лица која нису одређена по посебном поступку из главе тридесет прве „а” Законика о кривичном поступку. Правила о образложењу и евидентирању сходно се примењују на акте тужиоца из члана 173а став 4, искључиво у границама овлашћења преиспитивања која су му законом дата. Приступ овим уносима организационо и технички се одваја и даје само лицима овлашћеним по посебном поступку, надлежном суду и учесницима у поступку у обиму предвиђеном законом.

Члан 143б. (1) Тужилаштво Републике Бугарске води јединствен електронски регистар аката из члана 143а, приговора и захтева за поновно разматрање усмерених против њих и аката донетих по њима, као и аката из члана 143в. Регистар обезбеђује повезивање са одговарајућим предметом или списом и подацима о његовој додели из члана 9.

(2) У регистар се уносе број предмета или списка, врста интервенције, аутор, прималац, законски основ, датум и време доношења, пријема и евидентирања, одређени рок и подаци о извршењу. Потписани акт прилаже се уносу. Евидентирање се врши на дан доношења; када је технички немогуће, акт се заводи у општем деловодном поступку и уноси у електронски регистар најкасније наредног радног дана по поновном успостављању рада система, уз навођење разлога кашњења.

(3) Свако креирање, приступ, додавање или исправка аутоматски се бележи са идентификатором лица које је врши, датумом и временом. Исправке се врше само новим уносом који чува изворну садржину и разлог исправке. Брисање или замена изворног уноса у року чувања није дозвољена. Подаци, акти и евиденције приступа чувају се у року чувања одговарајућег предмета или списка; када је у току поступак о законитости интервенције, чувају се и до његовог правноснажног окончања.

(4) Приступ регистру даје се тужиоцима надлежним у предмету или спису, суду при вршењу законских овлашћења и органима са надзорним или дисциплинским овлашћењима у границама њихове надлежности. Лица која имају право приступа материјалима у предмету или спису, њихови браниоци и адвокати који заступају друге странке добијају и приступ одговарајућим актима и уносима у истом обиму и по истом поступку. Поверљиви подаци, подаци о личности и законом заштићена тајна штите се у складу са применљивим посебним законом.

(5) Пленум Високог савета правосуђа усваја техничка правила за регистар на предлог Већа тужилаца након јавне расправе. Правила обезбеђују одвајање права администрирања система од права мењања података о предметима, резервно чување и годишњу техничку проверу интегритета података и евиденција приступа коју врше лица која нису учествовала у администрирању система који се

СТРАНИЦА 10 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

проверава. Проверу налаже пленум и она не укључује оцену процесних одлука; приступ садржини списка ограничава се на оно што је неопходно за техничку проверу, уз поштовање посебних режима. Правила не могу увести додатне основе за одбијање приступа ван оних утврђених законом.

(6) Збирни подаци о броју и врсти аката, приговорима, резултатима њиховог разматрања и утврђеним повредама захтева евидентирања објављују се годишње. Не објављују се подаци који омогућавају идентификацију лица у предметима у току или откривање законом заштићене тајне.

(7) Овај члан не примењује се на акте и упутства издата при вршењу функција по Уредби (ЕУ) 2017/1939.

Члан 143в. (1) Административна поновна додела предмета или списка другом тужиоцу у надлежном тужилаштву дозвољена је у случају изузећа, престанка или измене службеног односа, објективне немогућности вршења дужности или другог разлога изричито предвиђеног законом. Поновна додела ради уравнотежења оптерећености дозвољена је по унапред објављеним општим критеријумима, на основу проверљивих података о оптерећености и уз разматрање њеног утицаја на трајање поступка.

(2) Поновна додела врши се образложеним писаним актом надлежног органа. Акт наводи конкретан разлог, податке који га утврђују, применљиве опште критеријуме, ако постоје, и неопходност промене. Неслагање са донетим актом, правним мишљењем или поднетим приговором није само по себи основ за административну поновну доделу.

(3) Нови тужилац одређује се у складу са чланом 9. У случају привремене замене из члана 144. став 2, наводе се оправдан разлог, обим и трајање замене; када непосредан процесни рок захтева учешће дежурног тужиоца, он се одређује по претходно одобреном распореду искључиво за хитну радњу. Тиме се не мења поступајући надзорни тужилац за остатак поступка.

(4) Акт из става 2. или 3. и евиденција о одређивању тужиоца прилажу се предмету или спису, евидентирају по члану 143б и достављају замењеном и одређеном тужиоцу. Приступ лица која имају право приступа предмету или спису обухвата и та документа по применљивим процесним правилима.

(5) Овај члан не ограничава овлашћења суда и вишег тужиоца изричито предвиђена процесним законом. Административна поновна додела не укида извршене процесне радње или донете акте нити ослобађа обавезујућих судских упутстава.

(6) Овај члан не примењује се на доделу и поновну доделу предмета Европског јавног тужилаштва. Посебна правила о одређивању и замени тужилаца примењују се на поступке из главе тридесет прве „а” Законика о кривичном поступку; не стварају се овлашћења административне интервенције ван тог поступка.”

§ 16. У члану 145. додају се ставови 8-11:

„(8) Овлашћења из овог члана врше се само у обиму неопходном за обављање конкретне функције поверене тужиоцу Уставом и законом. Предмет, обим и трајање провере усклађују се са расположивим подацима,

СТРАНИЦА 11 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

легитимним циљем и сразмерношћу задирања у права лица. Само позивање на јавни интерес или општу дужност очувања законитости не установљава надлежност ван законом предвиђене.

(9) Провера се врши или налаже образложеним писаним актом који наводи податке који је захтевају, њен предмет, правни основ, околности које треба разјаснити, орган коме се поверава и рок. Свака промена предмета и продужење рока посебно се образлажу. Налагање додатних радњи, прослеђивање материјала или раздвајање или спајање списка о истим чињеницама не покреће нов рок провере.

(10) Овлашћења из овог члана не дају самосталан основ за претрес, одузимање, приступ садржини комуникација, откривање банкарске или друге законом заштићене тајне, ограничење адвокатске професионалне тајне или друго задирање за које закон предвиђа посебне услове, одобрење или судску контролу. За те радње примењује се одговарајући посебан поступак. Материјали се не смеју тражити или давати уз повреду чл. 33. и 45. Закона о адвокатури.

(11) Када постоје законски услови за покретање претходног кривичног поступка, тужилац одлучује по Законику о кривичном поступку не чекајући истек рока провере. Провера не може заменити истрагу нити се користити за заобилажење процесних гаранција лица против кога је кривично гоњење фактички усмерено.”

§ 17. Додају се чл. 145а и 145б:

„Члан 145а. (1) Захтев за достављање докумената, података, објашњења или других материјала из члана 145. став 1. тачка 1. даје се у писаном облику и наводи број и предмет списка, конкретан законски основ, тражене материјале и њихову везу са провераваним околностима, као и рок и начин поступања. Не смеју се тражити подаци у обиму који очигледно превазилази оно што је неопходно за сврху провере.

(2) Пре узимања објашњења лице се на њему разумљив начин обавештава о предмету провере, праву на помоћ адвоката и праву да не даје објашњења која би га инкриминисала за кривично дело. Обавештавање и остваривање ових права потврђују се писаним путем. Лицу се пружа стварна могућност поверљивог саветовања са адвокатом пре давања објашњења.

(3) Остваривање права из става 2. и позивање на законску обавезу чувања адвокатске професионалне или друге законом заштићене тајне нису основи за санкцију или принудно довођење ради прибављања објашњења или материјала уз повреду тог права или обавезе.

(4) Налог за принудно довођење из члана 145. став 1. тачка 4. издаје се у писаном облику и садржи податке о уредном позивању, неодржавању, одсуству оправданог разлога и неопходности личног доласка. Наводи место и сврху довођења. Принуда престаје одмах по постизању законите сврхе и не може се користити као самосталан основ лишења слободе.

(5) При прослеђивању материјала из члана 145. став 1. тачка 5, тужилац не може унапред одредити да ли прималац треба да изрекне санкцију или принудну управну меру. Надлежни орган

СТРАНИЦА 12 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

самостално оцењује законске услове и сноси одговорност за донети акт.

(6) Захтеви и налози из члана 145. став 1. тачка 6. и ставова 4. и 5. који непосредно стварају обавезе или утичу на права или легитимне интересе грађана или правних лица издају се потписаним писаним актом. Акт наводи конкретан законски основ, чињеничне околности, примаоца, захтевано понашање, рок и разлоге неопходности и сразмерности задирања. Када се акт извршава преко другог органа, примерак се даје и непосредно погођеном лицу под условима из члана 145б став 3.

Члан 145б. (1) Захтеви и налози из члана 145. став 1. тач. 1, 4. и 6. и ставова 4. и 5, издати ван формално покренутог кривичног поступка, подлежу судском оспоравању када непосредно стварају обавезе или утичу на права или легитимне интересе грађана или правних лица и ниједан други закон не предвиђа судску контролу истог задирања. Мераодавна је стварна садржина акта, без обзира на његов назив, наведени правни основ или орган преко кога се извршава. Прослеђивање материјала или предлог из члана 145. став 1. тачка 5. сами по себи не подлежу оспоравању по овом члану; сваки самосталан обавезујући налог садржан у њима оспорава се под условима из прве реченице.

(2) Прималац и друга непосредно погођена лица имају право на тужбу. Тужба се подноси у року од четрнаест дана од достављања акта управном суду према седишту тужилаштва чији је тужилац донео акт. За лице коме акт није достављен, рок тече од сазнања; у случају спора, терет доказивања ранијег сазнања носи тужилац који је донео акт. Није потребна претходна жалба вишем тужилаштву. Када поука о судском оспоравању недостаје или је нетачна, сходно се примењује члан 140. Законика о управном поступку. Захтев за оглашавање ништавости није ограничен роком.

(3) Примерак акта доставља се примаоцу са навођењем суда и рока за оспоравање. При принудном довођењу примерак се доставља пре почетка извршења, осим када је то објективно немогуће; тада се доставља одмах након довођења лица, а разлог се писмено потврђује. Лицу које има право на тужбу даје се приступ материјалима неопходним за оспоравање у року од три дана од захтева или, када је наведена потреба за привременом судском заштитом, одмах, уз поштовање посебних правила заштите информација. Свако ограничење приступа писмено се образлаже у истом року и подлеже судској контроли у истом поступку. Дозвољени део материјала и суштина основа дају се у обиму који омогућава делотворно оспоравање, уз поштовање законом утврђених ограничења. Сви релевантни материјали достављају се суду по применљивом поступку заштите информација.

(4) Тужба се може поднети преко тужилаштва које је донело акт или непосредно суду. Тужилаштво доставља цео релевантан спис у року од три дана од пријема тужбе или захтева суда. Када тужба садржи захтев за привремену заштиту, тужба и захтев одмах се достављају суду, а остали материјали у року из друге реченице. Недостављање списка не спречава одлучивање о захтеву.

(5) Тужба не одлаже извршење. На захтев тужиоца у управном спору, суд може у целини или делимично одложити извршење ако оно може проузроковати знатну или тешко поправљиву штету, узимајући у обзир и непосредну опасност за живот или здравље других лица или

СТРАНИЦА 13 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

други нарочито важан јавни интерес. Захтев се може поднети уз тужбу или пре окончања судског поступка. Суд одлучује одмах, а најкасније у року од двадесет четири часа од пријема, укључујући пре пријема целог списка. Суд одмах обавештава тужилаштво и познати орган извршења о решењу на начин којим се потврђује пријем. Решење подлеже жалби по Законнику о управном поступку; жалба не одлаже његово извршење.

(6) Суд разматра тужбу на јавној расправи, уз позивање подносиоца тужбе, тужиоца који је донео акт и других заинтересованих лица. Тужилац који је донео акт доказује његове чињеничне и правне основе и поштовање захтева неопходности и сразмерности. Суд преиспитује надлежност, форму, основе, сврху и сразмерност задирања и одлучује у року од месец дана од пријема тужбе. Може одбити тужбу, огласити акт ништавим или га поништити у целини или делимично. У овом поступку суд не може наложити покретање претходног кривичног поступка, оптужење лица, подношење оптужнице или одређен исход провере.

(7) За акт донет током провере засноване на показатељима кривичног дела, контрола обухвата само непосредно задирање у права оспореним захтевом или налогом. Правна средства из Законика о кривичном поступку примењују се на одбијање покретања претходног кривичног поступка, нечињење при одлучивању о пријави и акте у покренутом кривичном поступку. Накнадно покретање кривичног поступка не искључује контролу ранијег налога по овом члану.

(8) Извршење акта не уклања правни интерес за оспоравање када се тврди да је дошло до задирања у права. Акт који испуњава услове из става 1. не искључује се из судске контроле само због припремног карактера. Нерегулисана питања уређују се сходном применом правила Законика о управном поступку о оспоравању појединачних управних аката. Пресуда подлеже касационој жалби Врховном управном суду по истом законнику.

(9) Контрола процесних аката Европског јавног тужилаштва врши се у складу са чланом 42. Уредбе (ЕУ) 2017/1939. Судски поступак из овог члана примењује се када су испуњени услови из става 1. и национални суд је надлежан по Уредби. Искључење националног тужилачког надзора и евидентирања из чл. 143а и 143б не ограничава судску контролу предвиђену правом Европске уније.”

§ 18. У члану 173. додају се ставови 18-21:

„(18) Одлуком о отварању поступка пленум усваја и објављује јединствену методологију оцене кандидата по законским захтевима. Методологија одређује показатеље који се проверавају, релевантне изворе података и начин упоређивања стручних и моралних особина. Не може уводити додатне услове подобности који нису утврђени законом и не мења се након почетка рока за предлагање.

(19) Пре састављања коначних извештаја из става 9, кандидату се дају релевантни неповољни подаци и рок од најмање седам дана за писани одговор који се прилаже извештајима. Нови неповољни подаци примљени након објављивања извештаја могу се користити у одлуци само након пружања стварне

СТРАНИЦА 14 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

могућности одговора. Сам статус сведока, окривљеног или лица против кога је поднета пријава не доказује недостатак стручних или моралних особина и не замењује оцену конкретно утврђених чињеница. Поштују се претпоставка невиности и право на одбрану. Подаци се дају у складу са законским режимом приступа заштићеним информацијама и са довољном садржином за делотворан одговор.

(20) Одлука о избору разматра утврђене битне податке, одговоре кандидата и релевантна питања из става 8. Постојање само једног кандидата не ослобађа пленум обавезе да позитивно утврди и образложи да тај кандидат испуњава законске захтеве.

(21) Предлози и одлуке из ставова 15. и 16. наводе конкретне основе, почетне и завршне датуме привременог вршења функција и све претходне периоде у којима је исто лице вршило исте функције. Високи савет правосуђа води јавну хронолошку евиденцију тих периода. Најкасније месец дана пре достизања најдужег периода, управа Савета обавештава пленум, надлежно веће и министра правде. Обавештавање и унос не продужавају период нити замењују одлуку предвиђену законом.”

§ 19. У члану 173а додају се ставови 9-11:

„(9) Веће тужилаца Високог савета правосуђа одлучује о именовању из ставова 2. и 4. у року од седам дана од пријема обавештења. Рок важи и за именовање другог лица из ставова 3. и 6. Руководилац Кривичног одељења Врховног касационог суда истовремено доставља примерак обавештења одређеном лицу и министру правде.

(10) Неодлучивање у року из става 9. сматра се прећутним одбијањем. Одређено лице и министар правде могу оспорити одбијање по члану 36. став 3. у року од четрнаест дана од истека рока из става 9, а изричито одбијање у року од четрнаест дана од достављања. Веће тужилаца доставља тужбу и цео спис суду у року од три дана од пријема тужбе. Ако то не учини, подносилац може тужбу доставити непосредно суду, који спис тражи по службеној дужности.

(11) Суд одлучује о тужби у року од четрнаест дана од пријема. Ако поништи одбијање, враћа спис Већу тужилаца са обавезујућим упутствима о тумачењу и примени закона и одређује рок за одлучивање који не може бити дужи од седам дана од пријема судске пресуде. Суд не одређује друго лице за именовање нити именује уместо Већа тужилаца. Пресуда је правноснажна. Доношење изричитог одбијања након оспоравања прећутног одбијања не обуставља судски поступак; изричито одбијање сматра се оспореним у истом поступку.”

§ 20. Додаје се члан 173б:

„Члан 173б. (1) Одлука о привременом удаљењу са дужности по чл. 230, 230а или 232. тужиоца из члана 173а став 2. или 4. не извршава се пре истека рока за жалбу или, ако је оспорена, до правноснажности судске пресуде, осим у случају из става 3.

СТРАНИЦА 15 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

(2) При одлучивању о захтеву за удаљење и судској контроли изричито се разматрају конкретни подаци о неопходности мере, могућности постизања сврхе мање ограничавајућом мером и подаци на које је погођено лице указало о недозвољеном утицају у вези са вршењем његових функција. Покретање кривичног или дисциплинског поступка само по себи не утврђује неопходност привременог удаљења.

(3) На образложен захтев органа који је наложио удаљење, суд надлежан за жалбу може дозволити претходно извршење само када конкретни подаци утврђују непосредну и озбиљну опасност ометања кривичног или дисциплинског поступка или вршења нове тешке повреде при обављању службених функција, а та опасност се не може спречити мање ограничавајућом мером. Суд омогућава погођеном лицу да изнесе мишљење и доноси образложено решење у року од три дана од пријема захтева. Решење подлеже жалби по Законнику о управном поступку. Одлука не прејудуира питања кривичне или дисциплинске одговорности.

(4) Ставови 1-3. не утичу на привремено удаљење које наступа по члану 230. став 7. и члану 230а став 6, нити на удаљење са дужности које је одредио суд по Законнику о кривичном поступку. Не ограничавају овлашћења истраге, оптужења или одређивања процесних мера принуде и не продужавају рокове из члана 173а ст. 3. и 6.”

§ 21. У члану 175о став 3. додаје се друга реченица: „Подносилац пријаве обавештава се о одлуци и њеним конкретним чињеничним и правним основима уз поштовање заштите података о личности и законом заштићене тајне.”

§ 22. У члану 198. додају се ставови 6-8:

„(6) При оцени показатеља из става 2. тачка 2. и члана 199. врши се квалитативна анализа разлога, чињеничне и правне сложености, процесног поступања и основа измене или укидања. Узимају се у обзир накнадне промене доказа, законодавства и обавезујуће судске праксе. Број или проценат аката и судских исхода сами по себи не оправдавају неповољну оцену.

(7) Ослобађајућа пресуда, законита обустава кривичног поступка или укидање или измена акта нису сами по себи основ за налаз професионалне неподобности. При оцени тужиоца или истражног магистрата узима се у обзир и поштовање дужности утврђивања и провере околности које ослобађају окривљеног или ублажавају његову одговорност.

(8) За период рада као европски делегирани тужилац, ставови 6. и 7. примењују се уз одговарајуће узимање у обзир оцене из става 5. и без контроле националног органа над оперативним одлукама Европског јавног тужилаштва.”

§ 23. Члан 199. мења се на следећи начин:

1. У ставу 2. тачка 2. мења се и гласи:

„2. поштовање законитих писаних упутстава и налога вишег тужиоца, уз уважавање права на приговор из члана 143. став 7;”

СТРАНИЦА 16 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

2. У ставу 3. тачка 2. мења се и гласи:

„2. поштовање законитих писаних упутстава и налога тужиоца, уз уважавање права на приговор у случајевима предвиђеним законом;”

§ 24. У члану 200. додаје се став 4:

„(4) Оцена из ставова 1. и 2. обухвата поштовање насумичног избора, објективност расподеле оптерећености, мере против недозвољеног утицаја, поштовање дужности евидентирања и образложења и спровођење мера отклањања утврђених организационих повреда. Узимају се у обзир конкретна овлашћења оцењиваног лица и његова могућност утицаја на утврђене околности.”

§ 25. Додаје се члан 218а:

„Члан 218а. (1) Додатна накнада судијама, тужиоцима и истражним магистратима за остварене резултате, извршавање посебних задатака и по члану 233. став 6. одређује се по унапред објављеним објективним критеријумима и методологији коју усваја пленум Високог савета правосуђа у складу са овлашћењима надлежног већа. Критеријуми и методологија објављују се пре почетка периода на који се односе.

(2) Критеријуми узимају у обзир оптерећеност, чињеничну и правну сложеност рада, поштовање рокова и извршавање законито додељених додатних задатака. Нису дозвољене квоте или циљеви за осуђујуће или ослобађајуће пресуде, подигнуте оптужбе, одбијања, прекиде или обуставе. Законито коришћење изузећа, приговора, оспоравања или подношења пријаве не може бити основ за смањење или одбијање накнаде.

(3) Акт којим се одређује појединачни износ или одбија накнада образлаже се применом објављених критеријума на проверљиве податке и доставља се заинтересованом лицу. Када се износ разликује од износа одређеног за лица са једнаким доприносом и упоредивом оптерећеношћу, наводе се конкретни разлози разлике.

(4) Пленум Високог савета правосуђа годишње објављује збирне податке о исплаћеним износима по врсти накнаде и правосудном органу. Објављивање не садржи личне податке ван онога што је неопходно за законом захтевану јавност.”

§ 26. Члан 227. мења се и допуњује на следећи начин:

1. Став 2. мења се и гласи:

„(2) Став 1. не примењује се на привремено упућивање на упражњено систематизовано место. Упућивање захтева претходну писану сагласност и траје до 12 месеци. На образложен захтев надлежног административног руководиоца, надлежно веће Високог савета правосуђа може одобрити једнократно продужење од највише шест месеци када је конкурс за место објављен, а његов завршетак одложен из објективних разлога наведених у одлуци. Продужење захтева претходну писану сагласност упућеног лица. Када стални носилац ступи на дужност, упућивање престаје. За најдуже трајање сабирају се сви периоди упућивања истог лица у исти орган током претходне три године, без обзира на прекиде или промене упражњеног места. Када закон предвиђа краћи период упућивања, примењује се краћи период; овај став не дозвољава продужење преко периода из члана 147. став 4.”

СТРАНИЦА 17 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

2. Додају се ставови 10-15:

„(10) Пре упућивања из става 2, надлежни административни руководиоца објављује на интернет страницама одговарајућег органа и Високог савета правосуђа обавештење о службеној потреби, очекиваном трајању, применљивим критеријумима из става 7. и року од најмање 14 дана за пријаве. Обавештење наводи оптерећеност органа који прима лице и разлоге због којих се потреба не може решити другим организационим мерама.

(11) Кандидати се оцењују по унапред објављеним критеријумима. Налог садржи упоредне разлоге избора и оцену последица по рад органа из кога се лице упућује. Налог се доставља свим кандидатима. Критеријуми се не могу мењати након истека рока за пријављивање.

(12) Када постоји непосредна опасност од престанка рада одговарајућег органа, упућивање из става 2. може се извршити до окончања избора из ставова 10. и 11, али најдуже 30 дана. Хитност се оправдава конкретним околностима. Поступак избора отвара се истовремено са упућивањем. Период из овог става урачунава се у период из става 2; нису дозвољени узастопни привремени налози за исту потребу.

(13) Превремени престанак упућивања од стране административног руководиоца врши се образложеним писаним налогом када престане службена потреба, стални носилац ступи на дужност, упућено лице то писмено затражи или конкретне организационе околности објективно захтевају његов повратак. Упућеном лицу даје се могућност да изнесе мишљење у року од 7 дана. Претходно мишљење не тражи се при престанку на писани захтев упућеног лица или због ступања сталног носиоца на дужност и не одлаже престанак по сили закона. У хитним околностима у вези са континуитетом рада рок се може скратити на три дана уз изричито образложење. Престанак не може служити изрицању дисциплинске санкције ван утврђеног поступка или утицају на радње и акте у конкретном предмету или спису. Овлашћење Већа судија из члана 30. став 5. тачка 18. задржава се, а захтеви друге до пете реченице примењују се сходно.

(14) Налоге о упућивању и превременом престанку погођено лице може оспорити по Законику о управном поступку. Сваки кандидат из става 10. има право да оспори налог о упућивању из става 11. у року од 14 дана од достављања. Привремена судска заштита остварује се по истом закону. Одлука већа којом се одобрава продужење из става 2. оспорава се по члану 36.

(15) Налози, одобрења продужења и њихови разлози уносе се у јавни регистар упућених лица који води Високи савет правосуђа у року од три дана. Регистар израчунава и приказује укупно трајање из става 2. и чува историју измена. Не објављују се лични подаци који нису неопходни за проверу законитости и законом заштићена тајна. Ставови 10-12. не примењују се на упућивање за конкретан предмет из става 3; ставови 3. и 9. остају применљиви.”

§ 27. Члан 307. допуњује се на следећи начин:

1. У ставу 3. додају се тачке 5-8:

„5. намерно давање усмених налога или упутстава у предметима и списима уз повреду члана 143. став 2;

СТРАНИЦА 18 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

6. намерно непоштовање законске дужности писаног потврђивања, евидентирања или прилагања предмету или спису упутстава, налога и других аката тужилачке контроле;

7. намерна повреда начела насумичног избора при додели или поновној додели предмета или списка, или намерно прикривање, уништавање или незаконито мењање података о таквој додели или извршеној тужилачкој контроли;

8. намерно вршење притиска или неповољно поступање уз повреду члана 3а.”

2. Додаје се став 7:

„(7) Укидање или измена судског или тужилачког акта, доношење ослобађајуће пресуде или добронамерно и образложено стручно неслагање у тумачењу закона или оцени доказа сами по себи нису дисциплинска повреда. Ова одредба не искључује одговорност када се утврди скривљена повреда из ставова 2. и 3. Дисциплински орган не може укинути или изменити акт у конкретном предмету или спису нити дати упутства о његовом решавању.”

§ 28. Додаје се члан 312а:

„Члан 312а. (1) Пријава која садржи конкретне показатеље дисциплинске повреде, примљена код органа или лица из члана 312. став 1, евидентира се на дан пријема или, ако је примљена ван радног времена, првог наредног радног дана. Подносиоцу се дају регистарски број и подаци о надлежном органу.

(2) Када се пријава односи на радње или пропусте примаоца или постоје околности које изазивају основану сумњу у непристрасност лица које треба да врши проверу, пријава се у року од три дана упућује другом надлежном органу или лицу из члана 312. став 1. Пријава против административног руководиоца не додељује се на испитивање његовом подређеном.

(3) У случајевима из члана 54. став 5, Инспекторат при Високом савету правосуђа евидентира пријаву и упућује је у року од три дана министру правде ради оцене у оквиру министровог овлашћења из члана 312. став 1. тачка 4. Упућивање не овлашћује министра да спроводи провере или доноси одлуке искључиво поверене другом органу.

(4) У року од два месеца од пријема пријаве, надлежни орган или лице из члана 312. став 1. подноси предлог за покретање дисциплинског поступка или писмено обавештава подносиоца да нису утврђени основи за такав предлог. У случају чињеничне или правне сложености рок се може једном продужити за највише месец дана образложеним актом о коме се подносилац обавештава пре истека првобитног рока. На провере из чл. 175л-175о примењују се посебни рокови. У року од три дана од отпремања подносилац се обавештава и о поднетом предлогу. Рокови из овог става не ослобађају надлежни орган дужности да благовремено предузме неопходне радње ради поштовања члана 310.

(5) Обавештење да нема основа за предлог садржи размотрене наводе, извршене радње, утврђене чињенице и конкретне чињеничне и правне основе закључка. Када релевантне и проверљиве околности нису проверене, наводе се разлози. Подаци се дају у обиму који не открива законом заштићену тајну или личне податке ван онога што је неопходно за разумевање исхода.

СТРАНИЦА 19 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

(6) Подносилац може доставити пријаву, обавештење из става 5. и своје приговоре другом органу или лицу из члана 312. став 1. Претходно одбијање подношења предлога не обавезује тај орган или лице. Поновно обраћање не мења почетак или ток рокова из члана 310.

(7) Подношење пријаве не ствара право да се изрекне дисциплинска санкција нити даје подносиоцу статус странке у дисциплинском поступку. Не зауставља и не замењује правни лек предвиђен процесним законом у одговарајућем предмету или спису.

(8) Када се пријава односи на европског делегираног тужиоца, обавештавање Европског јавног тужилаштва и предузимање дисциплинских мера подлежу условима Уредбе (ЕУ) 2017/1939.”

§ 29. У члану 316. додају се ставови 9. и 10:

„(9) Надлежно веће или, у поступку против члана Високог савета правосуђа, пленум, одлучује о уредно поднетом предлогу из члана 312. у року од месец дана од пријема или, према случају, отклањања неправилности из става 2.

(10) Одбијање покретања дисциплинског поступка даје се у писаној образложеној одлуци која разматра конкретне наводе и приложене доказе и наводи правне и чињеничне основе одбијања. Само позивање на резултат гласања или опште изјаве које не разматрају конкретне наводе не замењује образложење. Одлука се доставља лицу или органу који је поднео предлог и министру правде.”

§ 30. У члану 323. став 2. додају се друга, трећа и четврта реченица: „Суд одлучује у року од седам дана о захтеву за одлагање извршења који наводи конкретне показатеље повреде члана 3а. Суд изричито разматра те показатеље при оцени опасности од знатне или тешко поправљиве штете. Решење не прејудуцира спор о законитости дисциплинске санкције.”

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

§ 31. (1) У року од три месеца од објављивања закона, пленум Високог савета правосуђа усваја техничка правила из члана 143б став 5, а Веће тужилаца методологију из члана 140. став 7. У истом року надлежни органи усклађују одговарајуће подзаконске прописе и унутрашња правила са законом. Члан 30. став 10. Закона о правосудном систему примењује се када су испуњени његови услови.

(2) Електронски регистар почиње са радом у року од шест месеци од објављивања. До тада акти се чувају у посебном хронолошком регистру и прилажу одговарајућем предмету или спису. Уноси садрже податке из члана 143б став 2, потпис лица које врши унос и засебну историју исправки. Приступ се даје под условима из члана 143б став 4. и посебног режима из члана 143а став 6.

(3) Подаци створени по ставу 2. уносе се у електронски регистар у року од месец дана од почетка његовог рада. Недостатак техничке спремности не одлаже дужности писане форме, образложења, евидентирања, обавештавања и давања приступа.

§ 32. (1) Нови захтеви примењују се на акте и радње након ступања закона на снагу, укључујући предмете, списе и дисциплинске поступке у току. Нови

СТРАНИЦА 20 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

описи дисциплинских повреда не примењују се на понашање пре ступања закона на снагу.

(2) У року од месец дана од ступања закона на снагу, постојећи писани акти који садрже хијерархијска упутства и поновне доделе, а нису приложени предметима и списима у току, додају им се. Документи се не антидатирају. Недостајући документи описују се уз навођење познатих околности и радњи предузетих ради њиховог утврђивања.

(3) Непоштовање техничког захтева евидентирања није самосталан основ неваљаности извршене процесне радње. Процесне последице одређују се по применљивом закону, без искључивања испитивања повреде и одговорности за њу.

(4) Рок из члана 312а став 4. за пријаве у току почиње ступањем закона на снагу. Тиме се не обнављају и не продужавају рокови из члана 310. нити одлаже одлука која је раније доспела.

§ 33. (1) Захтеви и налози из члана 145б став 1. донети пре ступања закона на снагу, чије извршење или непосредно задирање у права траје на тај дан, могу се оспорити и по члану 145б. Рок за оспоравање је четрнаест дана од ступања на снагу; ако акт није достављен, а лице касније сазна за њега, рок почиње сазнањем под условима из члана 145б став 2.

(2) Став 1. не дозвољава поновно одлучивање о спору решеном правноснажним судским актом нити обнавља рок за оспоравање по другом посебном судском поступку.

§ 34. Прво годишње извештавање по новим захтевима обухвата период након ступања закона на снагу. Прва техничка провера из члана 143б став 5. врши се у року од годину дана од почетка рада електронског регистра.

§ 35. Министар правде организује накнадну оцену утицаја после три године примене закона, на основу збирних података Високог савета правосуђа, тужилаштва, Инспектората и судова. Оцена обухвата приступ суду, трајање и резултате поступака из члана 145б, примену гаранција против недозвољеног утицаја, организационе последице и буџетске расходе. Оцена се објављује на интернет страници Министарства правде.

§ 36. (1) У року од месец дана од ступања овог закона на снагу, Високи савет правосуђа објављује евиденцију свих постојећих привремених упућивања на упражњена систематизована места, са навођењем почетних датума и укупног трајања.

(2) Постојећа привремена упућивања на упражњена места чије укупно трајање на дан ступања овог закона на снагу прелази 18 месеци престају најкасније шест месеци после ступања на снагу. За остала постојећа упућивања на упражњена места, рокови из члана 227. став 2. израчунавају се уз урачунавање већ протеклог времена, али престанак искључиво због достизања новог максималног рока не наступа пре истека шест месеци од ступања овог закона на снагу.

(3) Став 2. не утиче на превремени престанак по другом законском основу или довршавање предмета када је потребан континуитет већа по члану 227. став 9. Након достизања применљивог максималног рока, не додељују се нови предмети на основу истеклог упућивања. Овај параграф не продужава рокове из члана 147. став 4.

СТРАНИЦА 21 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

§ 37. (1) У року од три месеца од објављивања, пленум Високог савета правосуђа усклађује правила о додатној накнади са чланом 218а. У истом року надлежни органи усклађују правила о специјализацији и круговима насумичне доделе са чланом 9а.

(2) Нови критеријуми додатне накнаде примењују се на периоде који почињу након њиховог објављивања и ступања закона на снагу. Не мењају ретроактивно услове за већ обављен рад и нису основ за враћање законито исплаћених износа. Од ступања чл. 3а и 218а на снагу до примене нових критеријума, непосредно се примењују забране недозвољеног утицаја, квота и одмазде. Доделе извршене пре ступања на снагу не укидају се само због нових захтева.

§ 38. Закон ступа на снагу три месеца након објављивања у „Државном гласнику”, осим § 31. став 1. и § 37. став 1, који ступају на снагу на дан објављивања.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

уз нацрт Закона о изменама и допунама Закона о правосудном систему

Разлози за доношење закона

Предлажем измене као самосталан предлог из члана 18. став 1. Закона о нормативним актима. Њихов предмет су вршење тужилачких овлашћења, заштита од недозвољеног утицаја и одговорност за радње које погађају права грађана. Нацрт допуњује нацрте измена и допуна Кривичног законика и Законика о кривичном поступку које је припремио исти аутор. Његове одредбе формулисане су у односу на важећи ЗПС и могу се разматрати самостално.

Законодавна основа проверена је на дан 25. септембра 2026, укључујући измене у „Државном гласнику” бр. 60 од 1. јула 2026. и бр. 69 од 31. јула 2026. Узети су у обзир постојеће право на помоћ адвоката током провера из члана 145. став 6, ограничења Инспектората из члана 54. став 5. и измењен судски поступак из члана 36. Предлог не понавља већ установљена права и забране као нове.

Хијерархијска тужилачка контрола има сопствену функцију, али не обезбеђује у сваком случају спољну заштиту погођених лица. Конкретни налози за давање података и докумената, долазак и омогућавање приступа нарочито су важни када се издају ван формално покренутог кривичног поступка и непосредно утичу на појединачна права. Закон треба изричито да одреди предмет и поступак судске контроле, уместо да приступ суду зависи од квалификације одговарајућег акта као управног.

Унутрашњој независности тужиоца потребне су и практичне гаранције. Члан 143. већ забрањује усмена упутства и поставља захтеве писане форме и образложења. Међутим, без потпуне историје интервенција, проверљивих основа поновне доделе и заштите од кадровских мера одмазде, доказивање повреде може бити тешко. Предлажу се конкретне дужности документовања, чувања, приступа и одлучивања.

Закључак о потреби реформе не претпоставља кривицу одређеног магистрата или институције у целини. Законодавна интервенција односи се на објективне услове који погодују недозвољеном утицају и недостатке правних средстава. Утврђивање појединачне одговорности и даље подлеже законским условима, доказивању, праву на одбрану и судској контроли.

Циљеви и садржина предложених измена

Главни циљ је да свако битно задирање у права вршењем тужилачког овлашћења има одређен законски основ, проверљиве разлоге и доступно правно средство. Додатни циљ је да законит стручни став магистрата не доводи до неповољних кадровских последица.

Установљава се посебан судски поступак за обавезујуће тужилачке налоге издате ван формално покренутог кривичног поступка који непосредно утичу на појединачна права или легитимне интересе. Контрола се поверава управном суду уз сходну примену Законика о управном поступку, због предмета заштите и расположивих процесних механизма. Ова изричита законска додела надлежности не мења правну природу тужилачког акта. Суд испитује

СТРАНИЦА 23 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

надлежност, законске услове, разлоге, сврху и сразмерност. Не одлучује да ли је одређено лице извршило кривично дело нити врши тужилачку функцију.

Право на тужбу обухвата примаоца и друго непосредно погођено лице, укључујући када се подаци о том лицу траже од трећег лица. Унутрашња тужилачка жалба није обавезан предуслов. Предвиђени су благовремено достављање, приступ релевантним материјалима у одређеном року и пре подношења тужбе, кратак рок за привремену заштиту и очување правног интереса након извршења акта. Накнадно покретање претходног кривичног поступка не гаси право преиспитивања ранијег налога. Посебна судска правна средства из ЗКП и других закона остају применљива.

Провере из члана 145. повезују се са конкретним законским функцијама, релевантним предметом и образложеним актом којим се налажу. Предвиђена су ограничења против поновног покретања исте провере ради заобилажења рокова, тражења очигледно нерелевантних података и коришћења општег овлашћења као замене за судско одобрење. Право на помоћ адвоката допуњује се практичним гаранцијама обавештавања и поверљивости. Задржава се могућност благовременог законитог поступања када постоје показатељи кривичног дела.

Хијерархијска упутства и акти којима се замењује тужилац улазе у проверљиву документарну историју. Чувају се аутор, основи, садржина, време доношења и достављања и накнадне промене. Технички квар не ослобађа писане форме, али се предвиђа привремени поступак који омогућава хитне радње. Одсуство техничке евиденције не поништава аутоматски све накнадне процесне радње; последице се оцењују по применљивом процесном закону.

Разликују се административна поновна додела, привремена замена и вршење овлашћења вишег тужиоца предвиђених процесним законом. Само стручно неслагање није основ за одузимање предмета административним средствима. Истовремено се законито преиспитивање више инстанце и службени надзор не лишавају дејства.

Оцена рада заснива се на квалитету, образложењу, благовремености, оптерећености и поштовању права учесника. Број осуђујућих пресуда или укинутих аката сам по себи не може унапред одредити оцену. Забрањују се појединачне квоте за одређени процесни исход. То смањује подстицај да се одржава неоснована оптужба или избегавају сложени поступци само због статистичког резултата.

Прецизирају се дисциплинске повреде које обухватају намерну незакониту интервенцију, манипулацију доделом или евиденцијама и мере одмазде. Одговорност се не уводи само зато што је акт укинут, донета ослобађајућа пресуда или изражено добронамерно правно мишљење. И даље је потребна оцена конкретног поступања, кривице и тежине повреде по ЗПС.

За пријаве дисциплинских повреда судија, тужилаца, истражних магистрата и њихових руководиоца предвиђени су следљив пријем, образложена одлука, обавештавање и упућивање када постоји лични интерес. Подносилац се може обратити и другом лицу или органу овлашћеном за подношење предлога, али не стиче право да захтева одређену казну нити статус странке у дисциплинском поступку. Ограничења Инспектората из члана 54. став 5. задржавају се. Једномесечни рок за одлучивање о покретању поступка обухвата и пленум у

СТРАНИЦА 24 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

списима о члановима ВСП. Тиме се ограничава неограничено одлагање те оцене, укључујући када су рокови заустављени по новом члану 310. став 5. тачка 3. Не мењају се лица и органи овлашћени за предлагање нити већине у посебном поступку за чланове Савета.

Годишње извештавање допуњује се збирним подацима о трајању провера, укинутим актима, извршавању судских упутстава, поновној додели и утврђеним организационим повредама. Извештаји се не могу користити за политичка упутства у конкретним поступцима, јавно прејудуцирање кривице или откривање заштићених података.

Додатне гаранције за ВСП, независност у кадровским питањима и спровођење контрола

Извештај Европске комисије о Бугарској од 17. јула 2026. и даље указује на проблеме у саставу и мандату ВСП, продуженим упућивањима, избору тужилаца за истраге против магистрата и поступању након показатеља недозвољеног утицаја. Истовремено се признају законодавна побољшања из 2026, укључујући кандидовање за Инспекторат и посебан механизам за главног тужиоца. Ове допуне усмерене су на преостале законске ризике, без представљања већ усвојених мера као нових.

Чланови 33-35. захтевају унапред објављен дневни ред, јединствен писани акт са проверљивим образложењем, упоредну оцену при избору и евиденцију гласа сваког члана. Одсуство већине не замењује чињеничне и правне основе одбијања. Јединствен писани акт потребан је и за дисциплинске одлуке из члана 320. став 7; позивање на изјаве не замењује њихово изричито укључивање у образложење. Сукоби се откривају пре учешћа, а одбијање изузећа образлаже се и преиспитује при оспоравању коначног акта. Не враћа се могућност већине да искључи члана Савета, проглашена неуставном Одлуком бр. 10. од 15. новембра 2011. у уставном предмету бр. 6/2011. Задржава се расподела судске надлежности из члана 36. у верзији из јула 2026.

Нови члан 9а штити насумичну доделу у фази одређивања круга подобних магистрата. Само евидентирање коначног резултата не спречава претходни избор учесника за конкретан предмет. Укључивање и искључивање захтевају објективне критеријуме, образложење, евидентирање и чување историје. Није дозвољен произвољан појединачни избор под видом специјализације у истрагама против магистрата. Чувају се законска надлежност, посебан поступак за главног тужиоца и независност Европског јавног тужилаштва.

Упућивање на упражњено систематизовано место добија укупан максимални рок, ограничено продужење, отворен избор и образложен превремени престанак. Изричито се чува разлика у односу на општи режим из члана 227. став 1, као и краћи рокови упућивања тужилаца. Прелазни период омогућава довршавање кадровских поступака и не нарушава континуитет већа у већ започетим предметима. Методологија избора највиших руководилаца објављује се унапред; кандидатима се омогућава одговор на неповољне податке. Хронолошка евиденција лица која привремено врше функције омогућава проверу поштовања законске границе без њеног продужавања.

Члан 218а обухвата додатну накнаду за резултате, посебне задатке и оптерећеност. Унапред утврђени критеријуми, појединачна образложења и збирно извештавање ограничавају могућност коришћења финансијске оцене као средства притиска. Услови накнаде за већ обављен рад не мењају се

СТРАНИЦА 25 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

ретроактивно. Задржава се применљив судски поступак за имовинска права.

Чланови 58, 59а и 140. повезују извештај о контроли са одговорним органом, роком, провером спровођења и образложеним исходом. Разликују се контроле Инспектората при ВСП и унутрашње провере у тужилаштву. Конкретно релевантни материјали чувају се док је провера у току; физичко слање оригинала не оправдава одбијање законитог приступа копији. Званично саопштење тужилаштва од 5. јула 2023. наводи недостатак поступања по налазима унутрашње провере из 2020. Извештај привремене комисије Већу судија за период 20. фебруар-20. мај 2024. документује тешкоће у прикупљању материјала, укључујући пријављено архивско уништавање и слање оригинала другим органима. То не утврђује кривицу са дејством кривичне пресуде нити доказује да је сваки случај архивског уништавања био незаконит.

Заштита из члана 3а изричито обухвата стручну јавну критику и учешће у струковним удружењима. Разматрају се и здружени показатељи прикривене одмадне сврхе. Пресуда Европског суда за људска права (ЕСЉП) у предмету Тодорова против Бугарске, представка бр. 40072/13, од 19. октобра 2021. релевантна је за заштиту изражавања и недозвољено коришћење дисциплинских овлашћења у другу сврху. Поверљиво документовање конкретних покушаја спољног утицаја чува право на одбрану и законите контакте са адвокатима; не ствара обавезу тајног снимања. Рок од седам дана за одлуку о привременој заштити ограничава ризик непоправљиве мере одмазде.

Рок за именовање посебних тужилаца и изричита судска контрола прећутног одбијања ограничавају могућност блокирања механизма кадровским одлукама. Именовање остаје Већу тужилаца, док надлежни Врховни касациони суд преиспитује одбијање по важећем члану 36. став 3. Нови члан 173б обезбеђује судску контролу пре извршења оспореног кадровског удаљења; при непосредном озбиљном ризику суд може дозволити претходно извршење. Чувају се удаљење по сили закона када притвор или кућни притвор постану правноснажни и мере које наложи кривични суд. Двогодишњи рокови се не продужавају. Допуна је усклађена са независним вршењем овлашћења за настављање истраге предложеним у ЗКП и одлукама Комитета министара од 4. децембра 2025. у С.3./Колеви. Не ствара се изузеће од кривичне или дисциплинске одговорности.

Границе законских мера и услови делотворних резултата

Овај закон не мења састав и уставне квоте ВСП, уставне мандате или избор од стране Народне скупштине. Потребне измене уставних одредаба треба разматрати у засебном поступку, уз уважавање надлежности из главе девете Устава и релевантне праксе Уставног суда. Закон не може гарантовати потребну парламентарну већину нити заменити изостанак избора аутоматским именовањем.

Проширење документарне следљивости не ствара нов основ за настављање функција после истека мандата. Ограничење из члана 54. став 5. задржава се и не може се заобићи организационом контролом са суштински забрањеном сврхом. Пресуда Суда правде Европске уније (СПЕУ) од 30. априла 2025. у спојеним предметима С-313/23, С-316/23 и С-332/23 захтева засебну свеобухватну оцену изричитог правног основа, прецизних граница

СТРАНИЦА 26 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

дозвољених активности и њиховог стварног временског ограничења. Овај нацрт сам по себи не решава питање неизвршеног избора нити аутоматски проглашава све акте ништавим.

Делотворни резултати захтевају независна именовања, довољан судски и административни капацитет, безбедне информационе системе, благовремена вештачења и стварно извршавање судских аката. Проверљиви показатељи обухватају рокове одлучивања, спровођење препорука, трајање упућивања, разлоге промене кругова за доделу и исходе судске контроле. Ни број оптужби ни број осуђујућих пресуда или дисциплинских санкција сами по себи нису циљ успешног спровођења.

Уставно образложење

Нацрт се заснива на члану 4, чл. 30-32, члану 56, члану 117, члану 121, члану 126, члану 127. и члану 132а Устава. Чувају се положај тужилаштва у правосуђу, уставне функције главног тужиоца и тужилачка овлашћења усмеравања истраге и заступања оптужбе.

Одлука бр. 11. од 4. октобра 2016. у уставном предмету бр. 7/2016. разликује тужилачке акте којима се врше уставне функције од управних аката и дозвољава судску контролу изричито установљену законом када су погођена појединачна права и легитимни интереси. Нови судски поступак следи управо тај приступ. Општа могућност оспоравања свих тужилачких радњи не изводи се непосредно из члана 120. Устава.

Одлука бр. 3. од 25. априла 2023. у уставном предмету бр. 18/2022. потврђује да овлашћења из члана 145. ЗПС служе конкретним уставним и законским функцијама. Одлука не укида провере и ревизије. Предложена ограничења прецизирају њихов основ, предмет, рокове и сразмерност, без уклањања законских средстава заштите јавног интереса.

Одлука бр. 11. од 23. јула 2020. у уставном предмету бр. 15/2019. узета је у обзир при разграничењу надзора законитости и слободног формирања унутрашњег уверења. Контрола тужилачког акта због неоснованости није забрањена. Није дозвољен хијерархијски утицај на проверу или истрагу која се лично односи на главног тужиоца. Посебан механизам за ове поступке задржава се.

Одлука бр. 14. од 26. јула 2024. у уставном предмету бр. 10/2023. подржава допуштеност изричитих судских гаранција и посебних законских механизма делотворне одговорности, уз очување тужилачке функције. Одлука бр. 13. од 26. јула 2024. у уставном предмету бр. 1/2024. узета је у обзир очувањем члана 126. став 2. Устава у важећем облику. Нацрт не настоји да обичним законом изврши промену која захтева измену Устава.

Захтеви јавне одговорности у складу су са Одлуком бр. 6. од 6. јуна 2017. у уставном предмету бр. 15/2016. Збирне анализе не дају Народној скупштини, министру правде или другом спољном органу овлашћење да одређује радње и исход конкретног списка или предмета.

Финансијски и други ресурси за спровођење

Нацрт не ствара нов државни орган. Спровођење се поверава постојећим органима у границама њихових законских надлежности. Биће потребна средства за унапређење

СТРАНИЦА 27 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

информационих система, безбедно чување и архивирање евиденција, управљање приступом, обуку и поступање у новим судским поступцима.

Расходи треба да се планирају у буџету правосуђа и одговарајућим буџетским програмима надлежних органа. Једнократни трошкови обухватају анализу постојећих система, развој, интеграцију, тестирање, оцену безбедности и обуку. Периодични трошкови обухватају одржавање, чување, техничке ревизије и неопходан административни капацитет. Додатна оптерећеност судова зависи од броја налога који се могу оспорити и стварно поднетих тужби; мора се узети у обзир при расподели ресурса.

Поуздана квантитативна оцена захтева податке органа који налажу мере о постојећим техничким уговорима, потребним изменама, обиму чувања и броју обухваћених налога. Нацрт има буџетски утицај који се не може означити као нулти. При припреми владиног предлога закона Министарство правде треба да прибави ове податке и процене Високог савета правосуђа, тужилаштва и судова и припреми финансијско образложење и претходну оцену утицаја по Закону о нормативним актима. Овај предлог одређује врсте трошкова и неопходне почетне податке, без приписивања надлежним органима квантитативне оцене коју нису израдили.

Предвиђени припремни период омогућава усвајање техничких правила и обуку. Привремени документарни поступак обезбеђује да заштитне одредбе остану применљиве и када техничко спровођење касни. Организационе мере узимају у обзир и важећи захтев из члана 30. став 10. ЗПС за координацију промена информационих система под условима наведеним у њему.

Очекивани резултати и оцена

Очекују се потпуније образложење тужилачких налога, делотворан приступ суду при непосредном задирању у права, боља могућност доказивања недозвољених интервенција и смањење непрозирних поновних додела. Гаранције су усмерене и на лица која траже заштиту од криминала и на проверавана лица и магистрате који законито врше овлашћења.

Резултати треба да се мере трајањем провера, бројем и основима поднетих и усвојених тужби, временом за давање привремене судске заштите, поштовањем дужности евидентирања, бројем поновних додела по основу, образложеним разматрањем пријава и стварном оптерећеношћу. Не постављају се циљне вредности за осуђујуће пресуде или дисциплинске санкције.

Ризик додатног административног терета ограничава се коришћењем постојећих система и заједничких техничких стандарда. Ризик одлагања законитих радњи ограничава се разликовањем обавезујућих налога од припремних радњи и правилима привремене заштите. Лични подаци штите се ограниченим приступом, евиденцијом приступа, роковима чувања и анонимизованим јавним извештавањем.

Предвиђена је накнадна оцена после три године примене. Законске гаранције саме по себи не могу отклонити сваку злоупотребу, али стварају конкретна средства спречавања, утврђивања и отклањања повреда.

Усклађеност са правом Европске уније и Европском конвенцијом

Нацрт узима у обзир право на делотворна правна средства и правично суђење, претпоставку невиности, право на одбрану и заштиту података о личности. Чланови 7, 8, 47. и 48. Повеље Европске уније о основним правима релевантни су у обиму утврђеном чланом 51. Повеље. Не тврди се да свака унутрашња организациона мера сама по себи представља спровођење права Уније.

Јавно извештавање и оцена запослених узимају у обзир Директиву (ЕУ) 2016/343, укључујући забрану јавног представљања као кривог лица чија кривица није утврђена по закону. Заштита права током провера не може се заобићи формалним називом радње или одлагањем процесног статуса лица.

Поштује се независност Европског јавног тужилаштва по Уредби (ЕУ) 2017/1939. Национални органи не стичу овлашћења да дају упутства, поново додељују његове предмете или врше дисциплински притисак на вршење његових функција. Задржава се судска контрола из члана 42. Уредбе и применљивог националног процесног права.

Евидентирање и приступ подацима врше се у складу са применљивим режимом Уредбе (ЕУ) 2016/679, Директиве (ЕУ) 2016/680 и Закона о заштити података о личности, према сврси и природи обраде. Јавно извештавање не значи јавно откривање доказа, адвокатске професионалне тајне, заштићених идентитета или других законом заштићених информација.

Релевантни су чл. 5, 6, 8. и 13. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, као и процесне обавезе из чл. 2. и 3. у истрагама тешких повреда. У пресуди Колеви против Бугарске од 5. новембра 2009, представка бр. 1108/02, ЕСЈП разматра потребу независне и делотворне истраге када се наводи учешће високих тужилаца. Пресуда подржава потребу делотворних гаранција против зависности, без прописивања јединственог организационог модела.

Ова анализа је део образложења приватног законодавног предлога. При припреми владиног предлога закона морају се испунити и процесни захтеви Закона о нормативним актима о оцини утицаја, јавним консултацијама и изјави о усклађености са Конвенцијом и праксом ЕСЈП.

Усклађеност са предлозима о КЗ и ЗКП

Нацрт не понавља измене члана 9. и члана 145. став 2. ЗПС садржане у § 63. припремљеног нацрта измена и допуна ЗКП. Не заснива се, као на неопходном предуслову, на новим члановима КЗ или ЗКП из друга два нацрта. Стога његово разматрање није условљено њиховим претходним усвајањем.

Ако се три нацрта разматрају заједно у законодавном поступку, треба ускладити рокове ступања на снагу и техничко спровођење. Судска контрола по овом нацрту обухвата конкретне обавезујуће налоге издате ван формално покренутог кривичног поступка; контролу одбијања покретања поступка, обуставе, прекида и процесних радњи у покренутих поступцима уређује ЗКП.

СТРАНИЦА 29 / 29 БУГАРСКОГ ОРИГИНАЛА

Законодавни извори и судска пракса

1. Устав Републике Бугарске, чл. 4, 30-32, 56, 117, 121, 126, 127. и 132а.
2. Закон о правосудном систему - пречишћени текст Министарства правде, укључујући измене у „Државном гласнику” бр. 60. и 69. из 2026.
3. Закон о нормативним актима, чл. 18, 20, 26. и 28.
4. Одлука бр. 11. од 4. октобра 2016. у уставном предмету бр. 7/2016.
5. Одлука бр. 6. од 6. јуна 2017. у уставном предмету бр. 15/2016.
6. Одлука бр. 11. од 23. јула 2020. у уставном предмету бр. 15/2019.
7. Одлука бр. 3. од 25. априла 2023. у уставном предмету бр. 18/2022.
8. Одлука бр. 13. од 26. јула 2024. у уставном предмету бр. 1/2024.
9. Одлука бр. 14. од 26. јула 2024. у уставном предмету бр. 10/2023.
10. Уредба (ЕУ) 2017/1939 о спровођењу појачане сарадње ради оснивања Европског јавног тужилаштва, нарочито чл. 6, 17. и 42.
11. Повеља Европске уније о основним правима, чл. 7, 8, 47, 48. и 51.
12. Директива (ЕУ) 2016/343, нарочито чл. 4. и 7.
13. ЕСЈП - Колеви против Бугарске, 5. новембар 2009, представка бр. 1108/02, §§ 192-209; евиденција предмета у HUDOC.

Додатни извори за проверу од 25. септембра 2026:

1. Европска комисија, SWD(2026) 902 final, извештај о Бугарској од 17. јула 2026, стр. 4-10.
2. GRECO, GrecoRC4(2019)24, објављен 17. јануара 2020, историјска оцена четвртог круга, §§ 22-27; није нов извештај о ВСП из 2025.
3. Уставни суд, Одлука бр. 10. од 15. новембра 2011, уставни предмет бр. 6/2011, о члану 35. став 3. ЗПС.
4. Уставни суд, Одлука бр. 6. од 7. априла 2026, уставни предмет бр. 2/2026, о законском ограничењу привременог вршења функција.
5. ВСП, привремени извештај привремене комисије, фебруар-мај 2024, стр. 4. и 7.
6. ВСП, правила о додатној накнади за рад, верзија од 24. априла 2025, чл. 3, 6. и 9.
7. СПЕУ, пресуда од 30. априла 2025, спојени предмети C-313/23, C-316/23 и C-332/23, ECLI:EU:C:2025:303.
8. ЕСЈП, Тодорова против Бугарске, бр. 40072/13, 19. октобар 2021.
9. Комитет министара, материјали и одлука од 4. децембра 2025. у С.3./Колеви, званично објављен незваничан превод, усвојена одлука на стр. 7-8.
10. Венецијанска комисија, CDL-AD(2017)018, §§ 86-87. о привременом упућивању.
11. Тужилаштво Републике Бугарске, саопштење од 5. јула 2023. о подацима достављеним ВСП о провери из 2020.

Саставио и поднео по члану 18. Закона о нормативним актима:

адвокат Мариан Георгиев Иванов

Адвокатска комора Софије, индивидуални регистарски број адвоката 1800713910

Имејл: ivanov.bg.sf@gmail.com

25. септембар 2026.

Квалификовани електронски потпис: